HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצה פסולה. ופוסלתה על האחין כדמפרש ואזיל: **אין כאן בית מיחוש.** ואפי' מייבוס לא פסלה: **למאן.** כלומר למאי הלכתא תני פסולה: **אילימא.** דלא משתריא בה לעלמא פשיטא: **אלא לאו לאחמעינן דאיפסלה מאחין.** דקי"ל במסכת גיטין (דף כד:) כל מקום ששנינו חליצה פסולה פסולה ופוסלת על האחין גט פסול פסול ופוסל מן הכהונה: **מאי שנא רקיקה.** דפסלה: **ומאי שנא קריאה.** דלא פסלה דקתני אין כאן בית מיחוש הואיל ותרוייהו לדידיה לא קא מעכבי: **קרייה.** בין קודם חליצה מאן ימי בין לאחר חליצה ככה יעשה אי נמי אמרינן תתייבם לא מיחלפא לאיבעי בחלוצה דליתי למימר הך בתר חליצה אתייבם דאמרי הך קרייה דמקמי חליצה הואי אבל רקיקה דליתא אלא בתר חליצה מיחלפא לאיבעי וימרו הך מדרקקה ודאי חלצה לה בריעא ואפילו הכי הדרה ומתייבמת ואתי למישרי חלוצה לאחין: **ושרי לה פיגרא.** כלומר פטור ושלחנה מבית דין: **אמרי רקיקה קמייתא ליכ בה משנא.** ולא פסלה מאחין ומאן דמזי דמתייבמה סבר רקיקה בתר חליצה הואי כי אורחיה ושרינן חלוצה לאחין: **מהו שתחלוץ.** בשניה: **יבמה שרקקה דם מהו.** מי הואי חליצה מעלייתא: **אבל אגיד לך כו'.** מקלא הוא בדניאל שהמלאך אמר לו אגיד לך את כל הנגזר בשמים ורשום בכתב והוא אמת מכלל דאיכא בשמים כתב דאינו אמת בתמיה: **מי רביב ויורקה רוק.** דליהוי משמע דלא יהא שם אלא רוק ויורקה סתמא כתיב ואפילו רוק וד"א והכא נמי אי אפשר בלא לחלוחי רוק: **בלחב אמת.** שהקב"ה מאמתו ומקיימו ואינו חוזר ומבטלו: (ד) **אמר רבא** גרסינן. וא"ג ואמר רבא: **בהמלאו.** משמע שאין מנוי בכל עת: **שתחלוץ.** ולא תתייבם עוד דאיפסלה עלייהו: **יכול יהא דם היולא מפיו.** טמא כרוק ודם היולא מפי אמתו טמא כזובו וקריו ומימי רגליו שהן מעייניותיו של זב וטמאין טומאה חמורה: **מוללא.** אי אפשר בלא לחלוחי רוק:

ז

[7]**רב** שמואל בר אמי אמר רבי יונתן מנין לגזר דין שיש עמו שבועה שאינו מתקרע שנא' [3]לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם אמר רבה בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה אביי אמר בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בגמילות חסדים רבה ואביי מדבית עלי קאתו רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין ת"ר משפחה אחת היתה בירושלים שהיו מתים כבן שמנה עשרה שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם שנא' [4]וכל מרבית ביתך ימותו אנשים לכו ועסקו בתורה ותחיו הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותן משפחת יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר אוניא אמר רב מנין לגזר דין של צבור שאינו נחתם אינו נחתם והא כתיב [5]כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני אלא מנין שאפי' נחתם מתקרע שנאמר [6]מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו והכתיב [7]דרשו ה' בהמצאו [8]לא קשיא הא ביחיד הא בציבור (ג) יחיד אימת אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליום"כ שלחו ליה לאבוה דשמואל [9]יבמה שרקקה דם תחלוץ לפי שאי אפשר לדם בלא צחצוח רוק מיתיבי [10]יכול יהא [11]דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא ת"ל [8]זובו טמא ואין דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא אלא טהור ל"ק [12]כאן במוצצת כאן בשותת: חרש שנחלץ וכו': אמר

[1]**ככה** יעשה דבר שהוא מעשה מעכב. ומ"ת ולמ"ד (סנהדרין דף סה:) דעקימת פיו הוי מעשה היכי ממעטינן קריאה וי"ל דמ"מ מעשה גרוע הוא יותר מרקיקה אי נמי לא דמי למנהיג בקול שהוא מעשה גדול: **לאחין פסולה.** משמע שפוסלה לאחין מדקתני פסולה ואפי' למ"ד בכל הגט (גיטין דף כד:) כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה אינה פוסלת על האחין הכא דייק מדלא קתני אין כאן בית מיחוש ולא כפי' הקונטרס דפירש דאתיא כמ"ד כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה פוסלת דא"כ בלא שום דיוק הוה מצי לאוקומי כוותיה: **מי** כתיב וחלצה ביד. והא דקאמר בירושלמי שחולצתו בימין למלוה בעלמא אבל עיכובא ליכא[a]:

רבא ואביי מדבית עלי קאתו.

רבה גרס דרבא לא הוה כהן כדאמר בפ' הזרוע (חולין קלג. ושם) דאמר ליה לשמעיה זכי לי מתנתא אבל רבה היה כהן דאמר בפרק עד כמה (בכורות מז.) רבה בטיל לה ברוב ואמרינן במס' מועד קטן (דף כח. ושם) אמר רבא חיי בני ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא כו' עד רבה היה אריבעין שנין ודב חסדא תשעים שנין כדאמר נמי הכא רבה היה אריבעין שנין הקשה הר"ר אלחנן דבגמילות חסדים נמי עסיק דאמר בחלק (סנהדרין דף לח:) אמר רבה ייתי ולא אחמייניה אמר ליה אבאי מאי טעמא אמר מר הכי כו' מר (ה) תורה איכא גמילות חסדים איכא ואמר ר"י דלא עסיק כל כך בגמילות חסדים שיגעל מגזירת בית עלי אבל כדי שיגעל מחבלו של משיח היה בידו שגם שאר זכות עומדת לו ולא"ת ומאי הא דקאמר במס' מועד קטן (דף כח.) דלא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא מדרבה לא היה אלא אריבעין שנין ודלמא היינו טעם לפי שהיה מבני עלי וי"ל דסבירא ליה לרבא דבתורה בלבד הוא מתכפר כמו לרבה ועוד שגם רבה עסק בגמילות חסדים כדאמר בחלק (סנהדרין דף לח:)[b] : **יבמה** שרקקה דם תחלוץ. מעיקרא שלחו ליה ההוא דלעיל היבמה שרקקה ואח"כ שלחו ליה דאפילו רקקה דם תחלוץ:

קטנה

[a] וכ"ה בירושלמי כאן הלכה ו' דלוי בעלמא השיב כן לפני רבי ע"ש.

[b] דף סה:) דעקימת פיו הוי מעשה היכי ממעטינן קריאה וי"ל דמ"מ מעשה גרוע הוא יותר מרקיקה אי נמי לא דמי למנהיג בקול שהוא מעשה גדול:

מסורת הש"ס

(א) ספרי פרשת כי תצא, (ב) [נקמן קו: סנהדרין מט:], (ג) כ"ה יח., (ד) [שם יח. ע"ש], (ה) לעיל מט:, (ו) נדה טו., (ז) [שיך לעיל במשנה קד:], (ח) [וע"ע תוספות חולין כ. ד"ה לא], (ט) [וע"ע תוס' כ"ה יח. ותוס' בכורות כז. ד"ה רבה],

תורה אור השלם

1. וְנִגְּשָׁה יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה בְּפָנָיו וְעָנְתָה וְאָמְרָה כֹּכָה יֵעָשֶׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִבְנֶה אֶת בֵּית אָחִיו:
דברים כה ט
2. אֲבָל אַגִּיד לְךָ אֶת הָרָשׁוּם בְּכְתָב אֱמֶת וְאֵין אֶחָד מִתְחַזֵּק עִמִּי עַל אֵלֶּה כִּי אִם מִיכָאֵל שַׂרְכֶם: דניאל י כא
3. וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי לְבֵית עֵלִי אִם יִתְכַּפֵּר עֲוֹן בֵּית עֵלִי בְּזֶבַח וּבְמִנְחָה עַד עוֹלָם: שמואל א ג יד
4. וְאִישׁ לֹא אִבְרִית לְךָ מִעִם מִזְבְּחִי לְכַלּוֹת אֶת עֵינֶיךָ וְלַאֲדִיב אֶת נַפְשֶׁךָ וְכָל מַרְבִּית בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים: שמואל א ב לג
5. כִּי אִם תְּכַבְּסִי בֶּנֶתֶר וְתַרְבִּי לָךְ בֹּרִית נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי נְאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים: ירמיהו ב כב
6. כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלָיו: דברים ד ז
7. דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בְּהִיוֹתוֹ קָרוֹב:
ישעיהו נה ו
8. דַּבֵּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא:
ויקרא טו ב

גליון הש"ם

גמ' לוי נפק לקרייתא. כעין זה עירובין דף כח ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ככה יעשה כל דבר שהוא: (ב) שם כי הכיא יבמה דאמרא לקמיה דרבי אמי: (ג) שם ויחיד אימת: (ד) רש"י ד"ה אמר רבא גרסינן. ב"כ ס"פ אמר רבה גרסי' ול"ג אמר רבא: (ה) תוס' ד"ה רבא וכו' מל הא תורה איכא הא גמילות:

מוסף רש"י

רבה ואביי מדבית עלי קאתו. אביי ורבא מדבית עלי קאתו, כך שמעתי, ובשחיטת חולין פרק הזרוע (קנג.) אשכחן דרבא לאו כהן הוא, ושמא אמו מבית עלי היתה, ויש גורסין רבה ואביי ומפרשי לה ברבה בר נחמני (ר"ה יח.). **יכול יהא דם היוצא מפיו.** של זב יהא נדון כרוק, ודם היולא מפי אמתו יהא נדון **מז** (נדה נז.).

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ד מהל' יבום הלכה יב סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסט סעיף מה:
סג ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף מז:
סד ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף מה:
סה ד מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף מג:
סו ה מיי' שם הלכה יא:
סז ו מיי' שם הלכה י סמג שם טוש"ע שם סעיף מג:
סח ז מיי' שם הלכה כג
והל' יח טוש"ע שם סעיף לא מ ובפירוש סדר מלילה סעיף ע עז:
סט ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף מ:
ע ט מיי' פ"ל מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה טז:
עא י מיי' שם ופ"ד מהלכות יבום הלכה כג טוש"ע אה"ע סימן קסט סעיף מ:

תוספות ישנים

לא הוה בידיה אתא שמואל כי מדדשא. וכב"ר ג) אמר כי (הא) אתא לקמיה דרבי וא"ל כך וכך אמרו ממני ולא ידעתי להשיב לכם עד שפשטו מעלמו והאי דלא פשט לה מעיקרא משני שהיה מתגאה אבל הוא לא מכבדין אותו מאד והיו מושיבין אותו במטה של זהב לפיכך לא ידע להשיב לכם שהגאוה משכחת לאדם תלמודו: ה"ג רבה ואביי מדבית עלי קאתו. וא"ג רבא דהא רבא לא היה כהן דכתיבא בפ' הזרוע דא"ל לשמעיה שהיה כהן זא"ל זכי במתנתא אבל הוא לא רצה לזכות שלא היה כהן ועוד דאמר הכא דרבה היה מ' שנה ואביי היה ס' שנין. ובפרק אע"פ [כתובות סה.] שנינו שהיה רבא אחר אביי דלאחר תומה דביתהו דאביי לקמיה דרבא דלפסק לה מזוני ואין לומר דאביי עולה קודם יותר מכ' שנה שהרי מלינו בפרק שלשה שאכלו [בכורות מח.] דאביי ורבא הוו יתבי קמיה דרבה אמר להו נמי מבבלין אביי אחוי טלגא ורבא נפק לשוקא ואחוי כלפי שמיא אלמא קטנים היו שניהם בגותה שנה:

ג) וכ"ה בירושלמי כאן הלכה ו' דלוי בעלמא השיב כן לפני רבי ע"ש.

תוס' חד מקמאי

תניא חלצה ולא רקקה ולא קראה חליצתה כשרה רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה קראה ולא רקקה ולא חלצה אין כאן בית מיחוש. מני אילימא ר"א חלצה ולא קראה ולא רקקה [חליצתה] כשרה הא ר' אליעזר אומר כל

דבר [שהוא] מעשה מעכב (פסולה). אלא פשיטא ר"ע וקתני רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה לעלמא ומפסלת לאחים אליבא דר"ע נמי רקקה ולא חלצה ולא קראה פסולה לאחים והכי נמי שלחוה לאבוה דשמואל יבמה שרקקה תחלוץ אלמא ברקיקה לחודא פסולה לאחים אלמא כל יבמה יכולה לפסול עצמה מן האחים אם תרוץ בפני אחד מהם. וא"כ קשיא הא דאמר לעיל יבמה שגדלה בין האחים כשרה להתייבם ואין חוששים שמא חלצה לאחד מהם ואם איתא ליתני שמא רקקה בפני אחד מהם לכך אני אומר שאין רקיקה פוסלת מן האחין אלא כשהיא לפני ב"ד ולא דמי רקיקה לחליצה דאילו חליצה אין דרכה לחלוץ לאחד מן האחים וכיון דחלצה אפי' שלא בפני ב"ד פסולה מן האחים להכי אמר אין חוששין שמא חלצה לאחד מן האחים טעמא דלא חזינן דן האחים אבל רקיקה שדרכה להיות רוקקת כל היום אין הרקיקה פוסלת מן האחים אלא בב"ד וכן נראה בפרש"י ז"ל שהיבמה שחלצה לפני ב"ד אין שלא בפני ב"ד לא פסלה: לוי נפק לקרייתא בעו מניה יבמה גדמת מהו שתחלוץ. רקקה דם מהו לא הוה בידיה אתי שאיל בי מדרשא א"ל מי כתיב דריקה רוק שלחוה לאבוה דשמואל יבמה שרקקה דם תחלוץ לפי שא"א בדם בלא צחצוחי רוק מיתיבי יכול יהא דם היוצא מפיו ומפי האמה שלו טמא [ת"ל] זובו הוא טמא ואין דם היוצא מפיו (מטמא) ומפי האמה (אינו) טמא אלא טהור ואי אי"א בלא צחצוחי הרוק אמאי [ומשנינן] ל"ק כאן במוצצת כאן בשותת. פי' (מוצצת) [שותת] אפשר בלא צחצוחי הרוק וצריכה לרוק לכתחילה ומ' דיעבד חליצתה כשירה כדא' גבי מדרשא דלוי מי כתיב דריקה רוק. ומתני' נמי הכי משמע מדאצטריך קרא למעוטי דם היוצא מפיו אלמא אי לא מעטיה קרא ה"א בכלל כי ירוק הזב בטהור הוא. ואוקימנא להאי מתניתין בשותת והראב"ד כתב דשמעתא קמייתא מיירי שרקקה במקום חליצה דסגי בהכי אפלו בשותת והא שמעתא בתרייתא דבעי צחצוחי הרוק שרקקה שלא במקום חליצה ולפוסלה מן האחים דאי איכא צחצוחי הרוק הוא דמפסל ביה דגזרינן ביה משום רקיקה דבתר חליצה. אבל לית בה צחצוחי הרוק לא מפסלה ולא גזרינן בה מידי דגר' בפ' כל הגט אמר שמואל כל [מקום] ששנו חכמים כח פסול [פסול] ופוסל חליצה פסולה פסולה ופוסלתה מן האחים במערבא